

کوک‌های ناکوک موسیقی در ۱۴۰۰

● ندا سیجانی
خبرنگار موسیقی

می‌گویند سالی که نکوست از بهارش پیداست و در سالی که به روزهای پایانی آن نزدیک شده‌ایم، هنرمندان سرزمین مان پستی و بلندی‌های بسیاری را تجربه کردند و در این قضایا حوزه موسیقی این یک سالی که گذشت، اتفاقات تلخ و شیرینی را گذراندند، سالی که بار دیگر هنرمندان این عرصه به سبب کرونا، دومین تجربه نگران‌کننده و شاید تلخ خود را پشت سر گذاشتند... و سالی که شاید تنها دل خوشی‌های موزیسین‌ها، دیدار دوباره‌شان با مخاطبان‌شان در کنسرت‌های موسیقی بود که آن هم در ماه‌های پایانی سال شکل گرفت.

به یاد گذشتگان

و اما تلخی‌های آن که هیچ گاه فراموش نکردند و هر از چندگاهی در صفحات شخصی هنرمندان موسیقی یادآوری می‌شود، درگذشت یاران رفیق و همکاران و همراهان آنها در سال ۱۴۰۰ بود. هنرمندانی همچون عبدالوهاب شهیدی خواننده پیشکسوت موسیقی ایران، هرمز فرهنگ آهنگساز و موسیقیدان، «عاشیق چنگیز بی‌ریا» از هنرمندان پیشکسوت موسیقی عاشیقی آذربایجان شرقی، پروین بهمنی از هنرمندان و پژوهشگران شناخته شده موسیقی نواحی ایران، درویش‌علی فتحی‌پور از نوازندگان پیشکسوت موسیقی بختیاری، برات مقیمی هنرمند پیشکسوت موسیقی مقامی شمال خراسان، داریوش علیزاده از نوازندگان سنتور، غلامرضا آستی کردیانی از هنرمندان پیشکسوت موسیقی خراسان، قدرت‌الله انتظامی نوازنده پیشکسوت ویولن، غلامرضا آلمه جوقی دوتار نواز پیشکسوت موسیقی خراسان، دردی طریک بخشی دوتارنواز

برگزارکنندگان
کنسرت‌های آنلاین
در مدت زمان
محدودیت‌های
کرونا و تعطیلی
اجراهای صحنه‌ای
در تلاش بودند تا با
جایگزینی این نوع
برنامه‌ها، همچنان
فضای کنسرت‌های
موسیقی را حفظ
کنند، تا آنکه بعد
از ماه‌ها و هفته‌ها
بلا تکلیفی در عرصه
برگزاری کنسرت‌های
صحنه‌ای، سرانجام
اواخر آذرماه اولین
اجرای زنده دوران
پساکرونا و در تهران
و در سالن‌های مختلف
این شهر برگزار شد

معروف ترکمن، علی اصغر میرا، نوازنده و آهنگساز پیشکسوت، نادر کشاورز از نوازندگان سابق ارکستر سمفونیک و ارکستر ملی ایران، فرهاد جلالی کندلوسی از هنرمندان و پژوهشگران با سابقه موسیقی مازندران، عبدالحمید تنگستانی از هنرمندان پیشکسوت موسیقی نواحی بوشهر، پورنگ پورشیرازی از نوازندگان شناخته شده ساز «کنترباس» و علی مرادخانی مدیر موزه موسیقی و معاون سابق امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که هرکدام از این بزرگان واساتید به دلایل بیماری‌های مختلف و همچنین کرونا جان خود را از دست دادند و در سال ۱۴۰۱ در بین ما نیستند.

تجربه تکراری و نچسب کنسرت‌های آنلاین

در سالی که گذشت، کرونا شرایطی برای هنرمندان موسیقی به وجود آورد که به موجب آن مجبور شدند کنسرت‌های خود را به صورت آنلاین برگزار کنند؛ اگرچه تعداد مخالفان شیوه برگزاری این نوع کنسرت‌ها پیش از موافقتش بود؛ چراکه معتقد بودند برگزاری کنسرت در فضای مجازی هیجان‌انگیز نبوده و احساس خوبی برای مخاطب و هنرمندان ایجاد نمی‌کند اما هرچه بود تا مدت‌ها با همین روش، کج دار و مریز، اجراهای خود را برصحنه خاموش سالن‌های موسیقی یا در فضای باز برگزار کردند، اجراهایی که از همان روزهای ابتدایی سال ۱۴۰۰ آغاز شد و علیرضا قربانی نخستین فردی بود که یکم فروردین ماه اجرای زنده خود را با عنوان «با من بخوان» در میدان آزادی برگزار کرد. بخش دیگر این برنامه‌ها اختصاص داشت به کنسرت‌های بنیاد رودکی با عنوان ویژه برنامه «پهنه نوروز» که از یکم تا سیزدهم فروردین با حضور گروه‌های مختلف موسیقی از شهرهای ایران که در پهنه رودکی و مقابل تالار وحدت اجرا شد. بخش دیگر کنسرت‌ها در فضای باز

اختصاص داشت به موسیقی اقوام ایران با عنوان «نوا نواهی» که از ۵ فروردین تا ۱۲ فروردین در باغ فردوس، فضای باز برج میلاد، خانه مینیایی، خانه ساعی، تئاتر شهر و راه آهن که میزبان علاقه‌مندان موسیقی نواحی ایران بودند. اما در بخش کنسرت‌های آنلاین، انجمن موسیقی ایران با مشارکت بنیاد فرهنگی هنری رودکی و حمایت دفتر موسیقی برنامه‌ای را با عنوان کنسرت‌های آنلاین «بر خط ماه و نوا» برگزار کرد که از اوایل خردادماه آغاز و تا هفته‌های اول مهرماه ادامه داشت، البته از بهترین اجراهای آنلاین می‌توان به کنسرت کیهان کلهر با همراهی ارادال ارزجان اشاره کرد که مردادماه در تالار وحدت برگزار شد.

آغاز اجرای کنسرت‌های موسیقی

برگزارکنندگان کنسرت‌های آنلاین در مدت زمان محدودیت‌های کرونا و تعطیلی اجراهای صحنه‌ای در تلاش بودند تا با جایگزینی این نوع برنامه‌ها، همچنان فضای کنسرت‌های موسیقی را حفظ کنند، تا آنکه بعد از ماه‌ها و هفته‌ها بلا تکلیفی در عرصه برگزاری کنسرت‌های صحنه‌ای، سرانجام اواخر آذرماه اولین اجرای زنده دوران پساکرونا و در تهران و در سالن‌های مختلف این شهر برگزار شد. البته ناگفته نماند به دلیل شرایط مساعد در جزیره کیش کمی قبل‌تر خوانندگان اجراهای خود را در آنجا برگزار کرده بودند. نکته دیگر اینکه این اجرای صحنه‌ای بنا به شرایطی همچون استفاده از ظرفیت ۲۰ تا ۳۰ درصد حجم سالن‌ها قابل استفاده بود.

رشد تولیدات موسیقی

از دیگر اتفاقات حوزه موسیقی در سالی که گذشت، افزایش تولیدات موسیقی بود که نسبت به سال قبل (۹۹) رشد روزافزونی داشته است و هنرمندان موسیقی با فرصت بهتر و بیشتری که به سبب خانه‌نشینی و قرنطینه بدست

آورده بودند، توانستند بر تولیدات خود بیفزایند و حتی آثار کیفی‌تری به دست مخاطبان‌شان برسانند و این موضوع حتی در بخش موسیقی نواحی و اقوام ایران هم قابل مشاهده بود.

برگزاری موفق جشنواره‌های موسیقی

اما در سالی که گذشت باتوجه به مشکلاتی که به لحاظ کرونا وجود داشت، جشنواره‌های مهم موسیقی توانستند برنامه‌های خود را به اجرا بگذارند البته در این میان جشنواره موسیقی جوان با دبیری هومان اسعدی به صورت مجازی برگزار شد؛ اما دیگر جشنواره‌ها مانند موسیقی نواحی و موسیقی فجر با حضور مخاطبان برگزار کردید. نکته مهمی که در جشنواره موسیقی نواحی رقم خورد اعلام دبیرخانه دائمی این جشنواره در استان کرمان بود. از دیگر اتفاقات حوزه موسیقی که با تغییر دولت شکل گرفت انتخاب محمد مهدی اسماعیلی به عنوان وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (شهریور ۱۴۰۰) و محمود سالاری به عنوان معاون هنری این وزارتخانه (آذر ۱۴۰۰) بود که البته در حال حاضر همچنان دفتر موسیقی با سرپرستی محمد الهیاری اداره می‌شود.

از تالار دهلوی تا نشان صبا

تالار موسیقایی حسین دهلوی از مجموعه‌های تازه بازسازی شده بنیاد فرهنگی هنری رودکی احداث شد. در خانه موسیقی هم اتفاقاتی رخ داد که از جمله معرفی اعضای هیأت مدیره این خانه بود و همچنین انتخاب دوباره حمیدرضا نوربخش به عنوان مدیر عامل خانه موسیقی. همچنین برگزاری اولین دوره نشان ابوالحسن صبا که به منظور پاسداشت معلمان هنر و هنرآموزان منتخب هنرستان‌های هنرهای زیبا و موسیقی، اردیبهشت ماه انجام شد و اولین نشان تعلق گرفت به تقی ضرابی هنرمند پیشکسوت موسیقی ایرانی.